

BAROK u europskim književnostima

Milena Lokas, prof.

- **Trajanje:** 16. i 17. stoljeće
- **Naziv:** portugalski “barocco” je biser nepravilna oblika i nevelike vrijednosti
- **Značajke:**

LIKOVNA UMJETNOST – kićenost – mnoštvo ukrasa, razigranost forme, bogatstvo, mnoštvo zlatnih ukrasa...

KNJIŽEVNOST – kićenost izraza, mnoštvo stilskih izražajnih sredstava, refleksivnost (religiozna teme o smrti i prolaznosti)

RAZLIČITOST RENESANSNE I BAROKNE SLIKE SVIJETA:

Za čovjeka renesansni svijet je logična i dobro organizirana tvorevina u kojoj svatko ima svoje mjesto.

U baroku se ta slika svijeta raspada. Barok je doba prožeto napetošću između nepomirljivih suprotnosti: s jedne strane je ostao sačuvan renesansni optimizam, s druge je strane pojačana religioznost, refleksivnost i nijekanje svjetovnog.

KNJIŽEVNE VRSTE:

LIRIKA

- Karakteristična je kratka lirska pjesma s temama sličnim renesansi (ljubavna bol i prolaznost ovozemaljskih vrijednosti), ali s naglašenom simbolikom i kićenosti izraza
- Pjesnici se služe **KONČETOM** – stilska figura zasnovana na spajanju pojmove koji na prvi pogled nemaju ništa zajedničko, a njime se ističe pjesnikova domišljatost i duhovitost
- Predstavnici: **Luis de Góngora (Španjolska)**
Giambattista Marino (Italija)

EPIKA

- Opsežan ep i opsežan roman
- Baroknom religioznom epu uzor je Vergilije
- Tema mora biti aktualna i nacionalna, a struktura epa čvrsta, bez brojnih epizoda
- Predstavnik: **Torquato Tasso:**
“Oslobodjeni Jeruzalem”

DRAMA

- Nastaju nove dramske vrste povezane s glazbom: melodrame, opere i oratoriji (oratorij je veće vokalno-instrumentalno glazbeno djelo koje prikazuje radnju isključivo glazbenim sredstvima bez glume i pozornice)
- Tema: čovjekova podvojenost između svjetovnosti i straha pred smrću, a u središtu zanimanja je mistično, iracionalno, tajanstveno
- Najznačajniji dramatičari:
Pedro Calderón de la Barca: “Život je san”
Lope de Vega: “Fuente Ovejuna/Ovčje vrelo”
Tirso de Molina: “Seviljski varalica i kameni gost” (drama kojom uvodi lik Don Juana)

Barok u ostalim umjetnostima

SLIKARSTVO

- Jake boje, snažni svjetlosni kontrasti i iluzija dubokog prostora koja se dobiva primjenom radikalnih perspektivnih rješenja
- Sakralne i mitološke kompozicije u kojima se isprepliću religiozno patetični zanos i senzualnost putenih golih aktova
- Rembrant, Michangelo de Caravaggio, Peter Paul Rubens, Anthony van Dyck

KIPARSTVO

- Dominiraju razigrani pokreti, smiona kiparska rješenja
- Glavni predstavnik barokne skulpture u Italiji je Gianlorenzo Bernini

ARHITEKTURA

- Dinamizirana
- U crkvenom graditeljstvu teži se što većim efektima, ostvaruju se nova prostorna rješenja od kojih uglavnom prevladava centralni tip tlocrta naglašen kupolom
- Pročelja su uznemirena i bogata nišama, stupovima, a prepoznatljivi elementi su oval (elipsa), konkavnost – konveksnost (udubljeni, ispušteni) i opća razigranost masa

GLAZBENA UMJETNOST

Claudio Monteverdi, Henry Purcell, Antonio Vivaldi, Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel

Rembrandt, Noćna straža, 1642., ulje na platnu

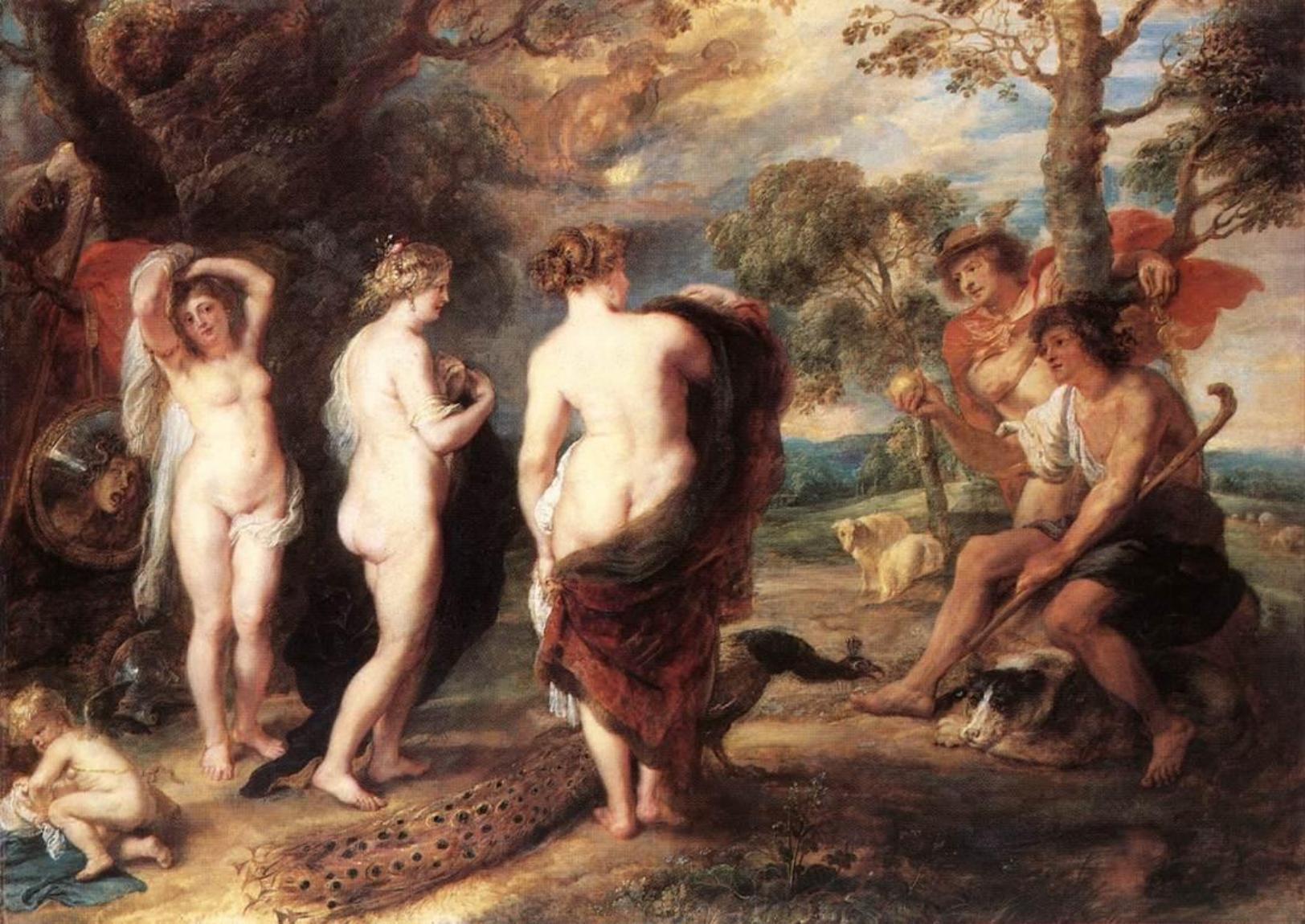
Rembrandt, *Povratak razmetnoga sina*, 1662., ulje na platnu

Peter Paul Rubens, *Podizanje križa*, 1611., ulje na platnu

Rubens, Otmica
Leukipovih kćeri,
1615.

Rubens, *Parisov sud*, 1630.

Caravaggio,
*Pozivanje Svetog
Mateja*, 1660., ulje
na platnu

Caravaggio, *David s Golijatovom glavom*, 1606., ulje na platnu

Anthony van Dyck, *Samson i Dalila*, 1630.

Anthony van Dyck,
Amor i Psiha, 1638.

Bernini, *Ekstaza Svetе Terezije*,
1647. – 1652.

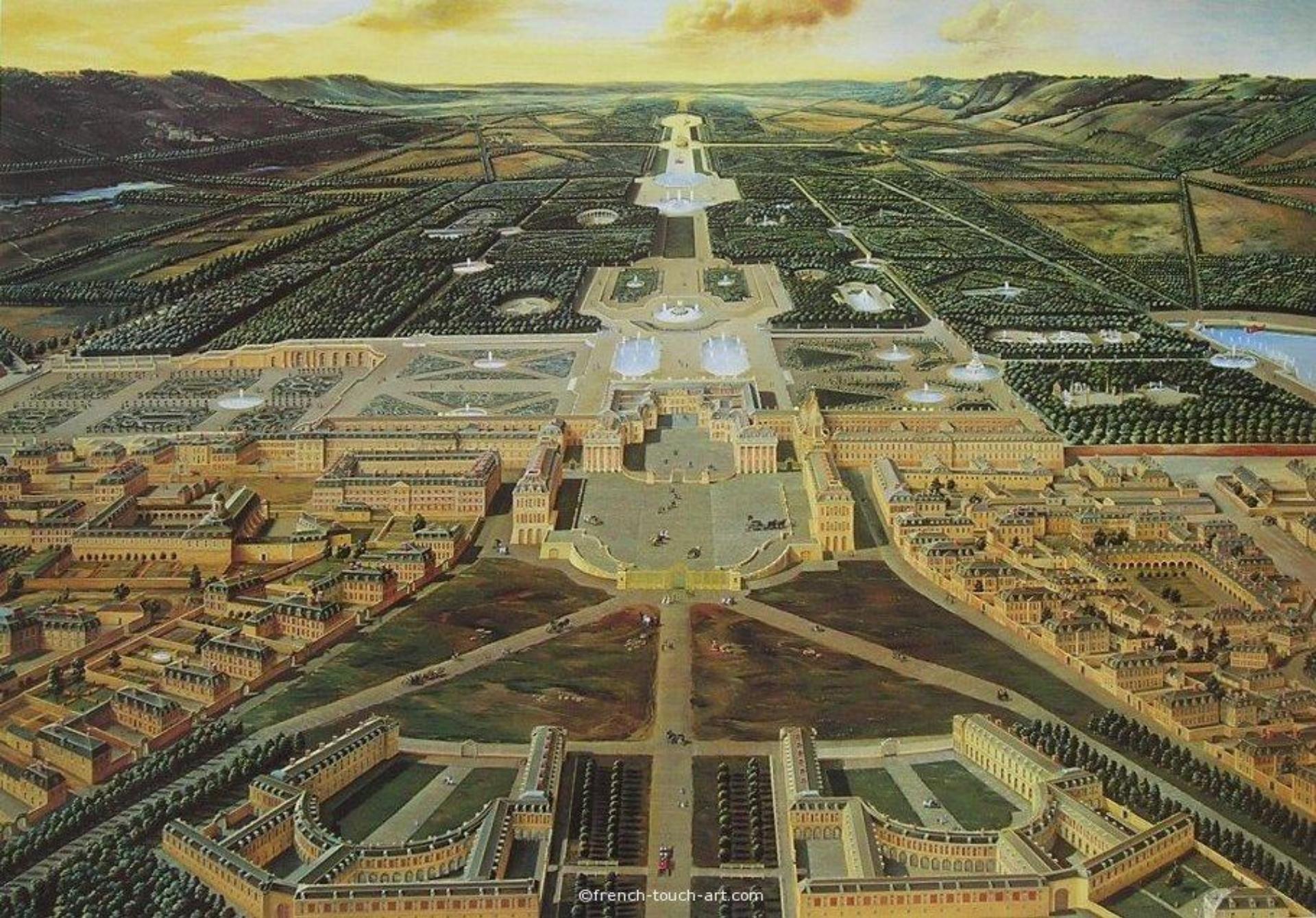
Bernini, *Fontana četiriju rijeka*, Rim

Francesco Borromini,
Fasada crkve San Carlo
alle Quattro Fontane,
Rim

Christopher Wren,
Katedrala Svetog Pavla,
London

©french-touch-art.com

Versailles

Versailles (unutrašnjost)

Trg Svetog Petra u Rimu